

PRIM' AWLA TAL-QORTI CIVILI

IMHALLEF

ONOR. JOSEPH A. FILLETTI B.A., LL.D., A R HIST S

Seduta tat-Tnejn, 8 ta' Ottubru, 2001

Numru: 1

Citazzjoni Numru: 617/95 JF

Nicholas Cassar, f'ismu proprju, kif ukoll ghan-nom u fl-interess tal-azjenda kummercjali msejha "Nicholas Cassar", u l-imsemmi Nicholas Cassar u Maria Carmela Cassar ghan-nom u fl-interess tas-socjeta' Nicholas Cassar Limited, ghal kull interess li jista' jkollha.

vs

John u Stephen Parnis England, ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' "W. J. Parnis England

Limited” bhala agenti tas-socjeta’
“Niver Lines”, armaturi tal-vapur
“Karpathos”, James Hayes bhala
Chairman ghan-nom u in
rapprezentanza tas-socjeta’ Hayes
Insurance Agency Limited, u Albert
Mizzi u Norman Mifsud ghan-nom u
in rapprezentanza tas-socjeta’
Middle Sea Insurance Company
Limited, l-imsemmija socjetajiet ta’
assikurazzjoni ghal kull interess li
jista’ jkollhom.

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni tal-atturi proprio et nomine li biha premissi d-
dikjarazzjoni necessarji u moghtija l-provvedimenti opportuni.

Premess illi l-atturi mportaw f’Malta kwantita’ ta’ cikkelata minn Buenos
Aires, l-Argentina, u ghat-trasport bil-bahar ftehm u mas-socjeta’ W.J.
Parnis Enland Ltd., agenti f’Malta tad-ditta Niver Lines, armaturi tal-
bastiment “Karpathos”, sabiex iwasslu dan ix-xoghol f’Malta;

U premiss illi anke kif jirrizulta mill-anness Bill of Lading (Dok. A), billi l-merkanzija kienet tikkonsisti f'cikkulata, din kellha tigi trasportata "below water line";

U premiss illi dan ix-xoghol kien assikurat mas-socjeta' Hayes Insurance Agency Limited, u din ghan-nom ta' Middle Sea Insurance Agency Limited, u dan kif jirrizulta mill-kopja tal-polza tal-assikurazzjoni numru 000003 151 91 93 hawn annessa u mmarkata Dok. B;

U premiss illi meta waslet Malta l-merkanzija, partijiet sostanzjali minnha rrizultaw imhassra jew "blemished", u dan kif jirrizulta mill-annessa kopja ta' rapport tas-surveyors immarkat Dok. C;

U premiss illi l-merkanzija waslet Malta fit-8 ta' Mejju 1994;

U premiss illi wkoll, minhabba fin-nuqqas da parti tas-socjeta' li tesegwixxi l-obbligi minnha assunti fedelment, il-merkanzija waslet Malta b'dewmien konsiderevoli;

U premiss illi ghalkemm interpellati sabiex jersqu ghall-likwidazzjoni u ghall-hlas tad-danni, sia minhabba fid-dewmien kif ukoll minhabba fil-hsarat ikkagjonati waqt it-trasport, il-konvenuti, jew min minnhom, baqghu inadempjenti;

Talbu li din il-Qorti:

1. Tiddikjara illi l-atturi sofrew danni naxxenti sia minhabba f'dewmien kif ukoll mit-trasport difettuz ta' merkanzija li waslet Malta mhassra;
2. Tillikwida d-danni sofferti;
3. Tikkundanna lill-konvenuti, jew min minnhom, sabiex ihallsu lill-atturi d-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittri ufficjali tat-18 ta' Marzu, 1994, sal-25 ta' Mejju, 1994, u tat-28 ta' Ottubru, 1994, u bl-imghax mid-dati tal-imsemmija ittri ufficjali.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut James Hayes noe, fejn eccepixxa li:

1. Preliminarjament trid issir korrezzjoni fl-okkju tac-citazzjoni in kwantu l-okkju tac-citazzjoni u dak tad-dikjarazzjoni ma jaqblux.
2. Sekondarjament, l-eccipjent ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju stante li, kif huwa ndikat mill-attur noe stess fil-premessi tac-citazzjoni tieghu, l-eccipjent dejjem agixxa fil-vesti tieghu ta' agent

tas-socjeta' Middle Sea Insurance Ltd. u ghalhekk messu gie citat f'din il-kapacita'.

3. Minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjent m'ghandu l-ebda relazzjoni guridika mas-socjeta' Nicholas Cassar Limited u ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront tal-istess.
4. Minghajr pregudizzju wkoll, it-talbiet attrici huma insostenibbli fil-konfront tal-eccipjent stante li r-relazzjoni guridika li kien hemm bejn Hayes Insurance Agency Ltd. fil-kwalita' taghha ta' agent tal-Middle Sea u l-attur kienet wahda kuntrattwali bazata fuq polza ta' assikurazzjoni u l-eccipjent zgur ma jistghax jigi dikjarat responsabbli ghad-danni naxxenti minn dewmien jew trasport difettuz ta' merkanzija li sar mill-konvenut Parnis Enland noe.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ta' Josephine Bowman ghan-nom ta' W.J. Parnis England Limited bhala agenti tas-socjeta' "Niver Lines" armaturi ta' vapur "Karpathos" fejn eccepixxa:

1. Illi preliminarjament l-eccipjenti nomine ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront tas-socjeta' attrici Nicholas

Cassar Limited stante li m'hemm l-ebda relazzjoni guridika mal-istess socjeta'.

2. Illi fil-mertu l-eccipjenti ma jistghax jinzamm responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-attur et noe u dan peress li l-merkanzija giet trasportata mill-M.V. Karpathos tan-Niver Lines skond l-istruzzjonijiet moghtija mill-attur et noe kif jidher mid-dokumenti esebiti mill-attur et noe bhala Dok G sa Dok J.3
3. Illi kif jidher mill-fatti tal-kaz is-socjeta' konvenuta kienet responsabbli ghat-trasport minn Buenos Aires sa Livorno biss u mhux minn Livorno sa Malta.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ta' Evander Borg li b'nota prezentata kontestwalment assuma l-atti ghan-nom u in rapprezentanza ta' Middle Sea Insurance Co. Ltd. fejn eccepixxa:

1. Illi in linea preliminari, l-irritwalita' tac-citazzjoni billi ghalkemm l-azzjoni hija wahda kollettiva fejn qed jigu reklamati d-danni allegatament sofferti miz-zewg atturi, ir-rekwiziti kontemplati fl-artiklu

156 A tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta ma gewx osservati u ghalhekk l-eccipjent jitlob li jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju.

2. Illi subordinament u in linea preliminari wkoll, is-socjeta' Middle Sea Insurance Company Limited m'hijjex legittimu kontradittur ghaliex ma jezisti l-ebda ness guridiku bejn it-talbiet attrici u s-socjeta' konvenuta. L-esponent ma ghandux x'jirrispondi ghar-reklam ta' danni allegatament sofferti waqt trasport ta' merkanzija meta din l-istess merkanzija ngarret minn haddiehor. Il-prezenza tal-Middle Sea Insurance Co. Ltd. f'dan il-gudizzju kienet tkun rilevanti biss f'kaz li l-atturi jitolbu rizarciment taht il-polza ta' assikurazzjoni.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjonijiet tal-kontendenti, il-listi tax-xhieda taghhom flimkien mad-dokumenti li gew esebiti;

Semghet lix-xhieda li giet prodotta u ezaminat l-affidavits illi gew ipprezentati;

Rat l-atti kollha tal-kawza u senjatament id-digiet moghtija u n-noti ta' osservazzjonijiet li gew ipprezentati mill-partijiet;

Trattata ezawrjement il-kawza;

Ikkunsidrat li din hija azzjoni ta' danni riferibbilment ghal konsenja u trasport ta' cikkelata li kellha tingarr bil-bahar minn Buenos Aires, Argentina sa' Malta. L-ordni saret mid-ditta Nicholas Cassar gestita mill-attur Nicholas Cassar, filwaqt li s-socjeta' estera speditrici kienet ARCOR S.A.I.C. socjeta' Argentina. Il-garr ta' din il-merkanzija – hekk jirrizulta mill-polza ta' kariku (Dok. A, a fol. 9 – 11 tal-process) – gie moghti u miftiehem mal-kumpanija NIVER LINES, li l-agenti lokali taghha kienet is-socjeta' lokali W. J. Parnis England Limited”, kif dakinhar rapprezentata minn John u Stephen Parnis England, u dawn kollha bhala armaturi tal-bastiment “Karpathos” li kellu jgorr il-merkanzija de quo. Il-konsistenza u kondizzjonijiet tal-garr tal-merkanzija huma kollha deskritti fil-polza ta' kariku surreferita u tajjeb li jigi rilevat – ghax dan huwa punt pertinenti u rilevanti hafna ghall-kawza in ezami, li l-merkanzija tghabbiet jew suppost tghabbiet taht il-kondizzjonijiet segwenti, jigifieri: “Freight Collect; Clean on Board;” u “Stored Below Water Line”. Il-port mnejn tghabbiet il-merkanzija kellu jkun – u fil-fatt kien – Buenos Aires, filwaqt li l-merkanzija kellha tigi skarikata fil-port ta' Valletta, Malta. Mill-provi akkwiziti – u partikolarment mid-depozizzjoni moghtija minn Graziella Cassar, kif korroborata mix-xhieda l-ohra prodotta mill-attur – il-ftehim li sar mid-ditta Nicholas Cassar kien biss mas-socjeta' W.J. Parnis England ghal dak li kien jikkoncerna trasport u

ma' hadd izjed Naturalment is-socjeta' W. J. Parnis England Limited kienet qeghda tagixxi fil-kwalita' taghha ta' agent tas-socjeta' NIVER LINES.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li minkejja li d-ditta importatrici nsistiet li l-merkanzija kellha tingieb direttament mill-Argentina sa Malta, fil-fatt hija giet in segwitu nfurmata li dan ma kienx possibbli u li, minflok kien jinhtieg li jsir trasbord. Effettivament dan it-trasbord sar fil-port ta' Livorno, fl-Italja. Kif xehdet Graziella Cassar (ara depozizzjoni a fol. 99 tal-process),

“Ahna stressajna (sic.) li dejjem ikun dirett. Fil-fatt ammettewh dirett darba, darbtejn u regghu waqqghuh. Ahna ma kellniex ‘option’ ohra hlief illi naccettaw is-servizz li kellhom ituna ghas-semplici raguni li x-xoghol kien imhallas u kien lest hemmhekk. Ma nistghax inhalli flusi hemmhekk u ma nistghax ingibu. B’mod jew iehor irridu ngibuh.”

U aktar ‘il quddiem (fol. 100) in kontro-ezami kompliet hekk,

“il-‘bill of lading’ jghajjat lin-Niver Lines pero’ l-agenti tagghom huma Parnis England. Jiena kelli x’naqsam ma’ Parnis England bhala agent tagghom”.

Il-kwadru shih huwa kkompletat bix-xhieda moghtija minn Joseph Bowman, General Manager tas-socjeta' konvenuta W. J. Parnis England Ltd. li jispjega kwantu segue (fol. 112),

“Originarjament kellu jigi ma’ vapur pero’ minhabba li wahda mill-kundizzjonijiet li kienu qed jghidulna Nicholas Cassar kien(et) li l-‘container’ irid jigi stivat ‘under the water line’, jgifieri taht il-bahar, il-vapur ma kellux il-facilita’ ghaliex kien diga’ mgħobbi u kellna nbiddu minn vapur għal iehor”.

F’dana l-istadju, u bil-“fiat” tas-socjeta’ konvenuta, id-ditta Nicholas Cassar dahlu direttament huma in korrisondenza mal-principali tagħhom, jgifieri n-Niver Lines, u gie miftiehem li t-trasbord isir minn Livorno minflok minn Barcellona, kif fil-bidu gie suggerit min-Niver Lines. Ix-xhud Bowman ikompli hekk (fol. 113),

“Il-vapur wasal Livorno, inhatt, il-‘container’ ovvjament haduh l-agenti tal-principali tagħna li mbagħad irrangaw mas-Sea Malta li għamlet il-vjagg minn Livorno għal Malta”.

Illi jirrizulta, skond dan ix-xhud, li fil-polza ta’ kariku tas-Sea Malta l-kundizzjoni li l-merkanzija de quo tingarr “under the water line” giet imhassra. Ix-xhud allura jkompli hekk,

“ u l-vapur (tas-Sea Malta) gie hawn u l-container ma tqhabbiex 'under the water line' pero' dik hija responsabbilta' tal-vapur tas-Sea Malta. Ahna ma ahniex l-agenti tas-Sea Malta. Ahna l-agenti biss tan-Niver Lines”.

Illi ghalkemm il-probabilita' hija li, fil-fatt, huwa minnu li s-socjeta' konvenuta W. J. Parnis England Ltd. m'hijiex agenti wkoll tas-Sea Malta, madanakollu jirrizulta kjarment li meta ssubentrat is-Sea Malta, dan kollu sar bi ftehim u b'arrangement mal-principali tagghom, jigifieri n-Niver Lines. Jekk l-agenti lokali tagghom accettaw li l-ahhar parti tat-trasport issir mis-Sea Malta u li n-Niver Lines fl-ahhar mill-ahhar kienet responsabbli li twassal il-merkanzija fil-port ta' Valletta “under the water line”, ir-responsabbilta' li jsir hekk bla dannu ghall-merkanzija kienet u baqghet taghha, jigifieri tas-socjeta' W. J. Parnis England Limited bhala agenti tan-Niver Lines.

Illi mill-provi jirrizulta li l-merkanzija de quo twasslet Malta fi stat iddanneggjat. Ir-rizultat ahhari kien li fil-maggor parti taghha din il-merkanzija ma baqghetx aktar negozjabbli ghaliex il-butir li jipproduciha gie affetwat bit-taqlib fit-temperatura u c-cikkulata bjadet u krieget u ma baqghetx aktar tajba biex timbiegh. B'rizultat ta' dana kollu l-importatur spicca biex ma setghax jiddisponi mill-merkanzija hlief ghal parti zghira hafna minnha li kien lahaq qassam fil-bidu lill-klijent tad-Ditta u li fil-bicca

I-kbira taghha regghet giet ritornata lilu. Elenku dettaljat ta' dawn id-danni, apparti x-xhieda moghtija dwarhom, jinsab esebit a fol. 144 tal-process. Dana juri li b'kollox id-Ditta Nicholas Cassar garrbet danni ghall-ammont ta' Lm13,174.80c (tlettax-il elf mija u erbgha u sebghin lira Maltija u tmenin centezmu).

Illi l-kawza in ezami, azzjoni ta' danni, mhux suppost li kellha tipprezenta xi diffikultajiet partikolari ghal dak li jikkoncerna min kellhom ikunu l-partijiet fiha. Madanakollu min ipprezenta l-att tac-citazzjoni donnu li ghamel li seta' biex jikkompjika l-vertenza bla ma kien mehtieg. Hekk insibu li proprjament ic-citazzjoni kien messha giet intavolata biss minn Nicholas Cassar li kien imexxi u jiggestixxi d-Ditta li ggib l-isem tieghu u li lahqet il-ftehim mal-kontroparti. Fil-kors tal-provi wlied dan l-attur xehdu li l-interessi kummercjali ta' din id-Ditta marru a favur socjeta' kummercjali bl-isem ta' Nicholas Cassar Limited pero' prova ta' dan is-suppost trasferiment ta' assi jew interessi kummercjali ma waslet qatt u, konsegwentement l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta' W. J. Parnis England Limited fis-sens li ma kienet tezisti l-ebda relazzjoni guridika bejnha u bejn is-socjeta' Nicholas Cassar Limited tregi u qeghda tigi akkolta, li allura jfisser li s-socjeta' eccipjenti qeghda tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront ta' din is-socjeta' attrici bl-ispejjez relativi kontra l-atturi proprio et nomine.

Minbarra s-suespost, jidher li l-attur proprio et nomine ddecieda li jestendi l-azzjoni tieghu mhux biss kontra s-socjeta' inkarigata mit-trasport tal-merkanzija imma wkoll kontra s-socjeta' assiguratrici Hayes Insurance Agency Limited u dana meta c-citazzjoni kif dedotta ma tistabilixxi l-ebda ness guridiku dirett ma' din is-socjeta'. Bl-istess mod, waqt li l-attur – gustament kif jemergi mill-provi – ikkontenda li l-ftehim mas-socjeta' W. J. Parnis England Ltd. kien jikkompreni t-tragitt intier minn Buenos Aires sa Malta, huwa deherlu opportun li jinkludi wkoll bhala ko-konvenuta lis-socjeta' Middle Sea Insurance Company Limited. Illi b'nota datata l-5 ta' Gunju 1997, l-attur proprio et nomine ipprezenta nota ta' cessjoni (ara fol. 73 tal-process) li permezz taghha huwa ceda l-atti tal-kawza fil-konfront tal-konvenuti Albert Mizzi u Norman Mifsud ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' Middle Sea Insurance Company Limited u James Hayes bhala Chairman ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' Hayes Insurance Agency Limited, izda fl-istess waqt zamm ferm l-atti tal-kawza fil-konfront tas-socjeta' konvenuta l-ohra W. J. Parnis England Limited.

Illi mill-provi li gew prodotti jirrizulta sufficjentement assodat illi kien hemm ftehim bejn Nicholas Cassar u s-socjeta' konvenuta W. J. Parnis England Limited fil-kwalita' taghha ta' agent tas-socjeta' estera "Niver Lines", armaturi tal-vapur "Karpathos" ghall-garr bil-bahar ta' merkanzija cikkelata taht certi kundizzjonijiet specifici, fosthom li din il-merkanzija

tinzamm “below the water line” biex kemm jista’ jkun jigi assigurat li l-merkanzija de quo tinzamm taht temperatura friska u ma ssirilhiex hsara. Irrizulta li sar trasbord gewwa Livorno u li c-cikkulata twasslet ghand id-destinatarju fi stat ta’ danneggjament kwazi totali b’mod li ma baqghetx izjed kummercjabbli jew tajba ghan-negozju. Peress li responsabbli mit-tragitt intier kienet is-socjeta’ konvenuta surreferita fil-kwalita’ taghha ta’ agent tas-socjeta’ principali “NIVER LINES”, allura din ghandha tirrispondi ghad-danni kollha hekk ikkagonati. Mill-provi prodotti u mhux ikkontestati jirrizulta li dawn id-danni kompleksivament jammontaw ghal Lm13, 174.80c

Ghal dawn ir-ragunijiet;

Tiddeciedi billi, fl-ewwel lok tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-kawza in kwantu giet diretta wkoll kontra s-socjetajiet Hayes Insurance Agency Limited u Middle Sea Insurance Company Limited a spejjez ta’ l-attur proprio et nomine (taxxa come ceduta) stante n-nota ta’ cessjoni li giet ipprezentata fil-konfront taghhom; tilqa’ l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta’ konvenuta W. J. Parnis England Limited u tilliberaha mill-osservanza tal-gudizzju in kwantu biss l-azzjoni giet istitwita wkoll mis-socjeta’ Nicholas Cassar Limited; tilqa’ t-talbiet l-ohra kollha in kwantu maghmulin biss minn Nicholas Cassar proprio u fl-interess tad-ditta Nicholas Cassar kontra s-socjeta’ konvenuta W.J. Parnis England Limited bhala agent

tas-socjeta' "Niver Lines", armaturi tal-vapur "Karpathos", u kwantu ghat-tieni talba qeghda tillikwida d-danni fl-ammont ta' Lm13,174.80c, u fl-ahharnett, tikkundanna lis-socjeta' konvenuta W.J. Parnis England Limited li thallas dawn id-danni, bl-ispejjez gudizzjarji, eccetto dawk li jissemmew supra, u bl-interessi mid-data ta' din id-decizjoni (peress li l-ammont ta' danni kien wiehed "da liquidarsi") sal-pagament effettiv.

ONOR. IMHALLEF JOSEPH A. FILLETTI

Deputat Registratur

md